● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

Saturnužani v KUD Vide Pregarc

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Janez Ošaben: »Na pobudo nekdanjega urednika tovarniškega glasila Glas Saturnusa Slavka Gerlice sem se pred osmimi leti vključil v likovno sekcijo KUD Vide Pregarc. V tej sekciji sem še vedno edini Saturnužan. Člani sekcije razstavljamo svoja dela v občini Moste-Polje, njeni bližnji okolici, pa tudi drugje po Sloveniji. Zadnji čas so se naša likovna dela preselila tudi v razna podjetja. Kot sekcija razstavljamo dvakrat letno, imamo pa tudi možnost, da samostojno razstavljamo. Pri vsem tem je pomembno tudi to, da pred razstavami pregleda in ovredosti naša dela akademski kipar Aladar Zahariaš. Tako je zagotovljena kvaliteta razstavljenih del. Sekcija je najaktivnejša pozimi. Takrat imamo tudi vsak mesec sestanke, na katerih člani samokritično debatiramo o kvaliteti prinesenih del.

Razstave niso plačane, sekcija plača le kulturni program; v zadnjem času pa povabimo kot uvodničarje tudi priznane likovne kritike, ki s svojo strokovnostjo prispevajo k dvigu kvalitete, saj vsak nastop ob odprtju razstave tudi komentirajo. Zdaj nam tudi Naša skupnost posveča več pozornosti. Letos sem imel v naši občini dve samostojni razstavi, prvo v avli občine, drugo v kulturnem domu Španski borci. Sem tudi član slikarske kolonije Brod ob Sotli. Letos pa sem se udeležil še slikarske kolonije Metlika 81.

Povpraševanje po mojih slikah je kar precejšnje, vendar dam svoja dela težko iz rok. Za zasluškom ne dirkam, osebni dohodek imam zagotovljen in tako slike raje podarjam prijateljem.

JANEZ OŠABEN

Nekaj pa bi rad povedal še o razstavnem prostoru v kulturnem domu Španski borci. Prostor je presvetel, svetloba se lomi v steklu in nastajajo refleksi. To bo treba z zavesami nujno preprečiti. Zares sem vesel, da smo dobili v Mostah stalni razstavni prostor, kjer lahko razstavljajo tako amaterji kot akademiki. Omenil bi še, da nam je v veliko pomoč tovariš Štimec. Delovna organizacija Saturnus — tozd Tovarna embalaže prav prek sodelovanja tovariša Štimca veliko prispeva k manjšim stroškom za likovno sekcijo, in to z izdelavo plakatov, vabil in katalogov za razstave; včasih priskočijo pri nabavi papirja na pomoč tudi tovariši iz Papirnice Vevče.

Menim, da je kultura danes prav tako važna, kot je bila včasih. Kot slikar sicer v Saturnusu nimam možnosti — služba je tudi služba — a kar v redu je tako. Pri mojem ljubiteljskem delu me služba celo ovira, ker bi za slikanje potreboval predvsem več časa, več bi moral delati, če bi želel napredovati. No, upam, da bom kot upokojenec na likovnem področju aktivnejši.«

Tovariš Ošaben je tudi redni sodelavec Naše skupnosti predvsem kot risal Samo Strelec.

AMP

(Prihodnjič naprej)

● POGOVOR Z MARJANOM ROŽANCEM O KNJIGAH:

Metulj, Hudodelci, Iz krvi in mesa

Ko smo se pred dobrim letom in pol pogovarjali s slovenskim pisateljem in dramatikom Marjanom Rožancem, našim občanom, smo že povedali, da bodo v letu 1981 pri različnih založbah izšle tri njegove knjige. Tako je Cankarjeva založba že spomladi izdala roman Metulj, pri založbi Obzorja so v zbirki Znamenja izšli Hudodelci, pri Mladinski knjigi pa v izbirki Nova slovenska proza eseji o slovenskih mitih Iz krvi in mesa.

Ljudje smo si različni in vsak po svoje se odzivamo svetu, v katerem živimo; lahko smo udeleženi v raznih dogodkih ali pa jih opazujemo le od daleč, Beremo knjige, zahajamo v kino, poslušamo glasbo, pri tem pa nas vodijo različni nagibi. Nekomu je to početje le prijetna zabava, drugega to, kar občuti ob tem, sili k razmišljanju, postavljanju vprašanj o svetu, ki nas obdaja. Spretno, na videz lahkotno Rožančevo pisanje odpira vrsto problemov in naš pogovor z avtorjem ni imel namena razlagati ali celo pojasnjevati vsebine knjig, niti bralcem priporočati njegovega branja, temveč osvetliti nagibe, silnice, ki so vodile pisatelja k nastanku teh tekstov, kolikor je to seveda v bežnem pogovoru sploh mogoče.

»To so tri zelo različne knjige, ki pa so, vsaka zase, pomenile zame poseben problem,« je pojasnil Marjan Rožanc. »Če naj najprej govorim o Metulju, ki je tekst o družbenih, kulturnih in političnih dogajanjih v šestdesetih letih, bi kot značilnost omenil istočasno prisotnost in odsotnost glavnega junaka v teh dogodkih. Pomembnost dogajanja samega je tako v Metulju bistveno zmanjšana, saj ni v ospredju družbenopolitična opredelitev glavnega junaka, ampak sla po življenju, temeljna človeška radovednost, ki junaka žene iz dogodka v dogodek — od tod tudi naslov knjige Metulj — ne da bi imeli dogodki sami pri tem kak poseben pomen.«

Gradivo za roman Hudodelci pa so bili, kot pripoveduje Rožanc, že kar travmatični družbenopolitični dogodki povojnih let, ki se jih dolgo časa ni znal lotiti. Slednjič je prišel do spoznanja, da se politika nasploh pač dogaja brez zavesti o temelju sveta, da politični svet ni tako resničen, kot običajno mislimo o njem, ampak le razmeroma nereflektirana dejavnost. Ugotovil je, da ni njegova pisateljska dolžnost prikazati globino te politike, temveč njeno površinskost, naj je včasih še tako usodna. Zato je roman zasnoval kot kriminalko.

Glavni junak romana Hudodelci je doma iz Trsta. Zakaj? »Trst je bil v tistih letih politično zelo zanimiv,« pravi Rožanc. »Predvsem pa sem s tem hotel doseči, da junak ne bi bil socialno in nacionalno do kraja opredeljen, s čimer sem povečal njegovo svobodnost, ki je človeku potrebna za politično delovanje. "

Za razliko od knjig Metulj in Hudodelci, v katerih avtor odpira vprašanja, pa so v esejih Iz krvi in mesa zbrani odgovori, ki so nastali z razmišljanjem in kopičenjem življenjskih izkušenj. Prav zato ta knjiga Marjanu Rožancu, kot pravi, veliko pomeni.

»Morda je res napisati tako knjigo, ki je ideološka, nekakšno očiščenje, saj se z njo otreseš predsodkov in lahko na življenje spet gledaš z objektivnejšimi in strpnejšimi očmi, kot se pisatelju spodobi.«

Marjan Rožanc nerad govori o svojih pisateljskih načrtih, saj se mu zdi, da ga tako pripovedovanje obvezuje. »Zmeraj pišem več knjig hkrati,« je povedal. »Pripravljam roman, zbirko erotičnih novel in tekst, ki bo nadaljevanje Metulja. Trenutno pa se najbolj ukvarjam z avtobiografsko knjigo, v kateri bom pisal o tistih knjigah, ki so imele name močan vpliv, ki so tako ali drugače vplivale na razmišljanja in tudi na dogajanja v mojem življenju. Vendar to ne bodo eseji, v nekem smislu bo to avtobiografska proza, bolj avtobiografska, kot so bile dosedanje moje knjige.«

DARJA JUVAN

● VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE ● VZGOJA IN IZOB

● 20 LET DELA VVO OTONA ŽUPANČIČA

ZA BREZSKRBNO OTROŠTVO

Kolektiv VVO Otona Župančiča praznuje 20-letnico delovanja. Začetki segajo v leto 1961, ko je stanovanjska skupnost Kodeljevo adaptirala tri prostore Ob Ljubljanici 36-a za 40 otrok v starosti od 3. do 8. let. Ti prostori so zadoščali do leta 1964, ko so potrebe po vzgoji in varstvu prerasle možnosti sprejema. Takratni petčlanski kolektiv je iskal nove možnosti.

S pomočjo naše občinske skupščine in hišnega sveta Na peči 2 je bilo tam preurejeno dvosobno stanovanje za varstvo 28 otrok, 48 otrok pa je bilo razporejenih v adaptirane prostore nekdanjega strelišča ob Ljubljanici.

Po adaptaciji drugega stanovanja Na peči 2 je bilo v vseh oddelkih 156 predšolskih otrok.

Težke delovne in življenjske razmere pa tudi vedno večje potrebe po varstvu so narekovale prizadevanja za pridobivanje novih mest. Ob močni podpori KS Kodeljevo nam je uspelo leta 1972 pridobiti nov vrtec za 200 otrok.

Nismo še rešili vseh kodeljevskih problemov, ko so se že pojavili novi v hitro rastočem Štepanjskem naselju. Število čakajočih otrok se je povzpelo na 1000, ko se je dosedanjemu zavodu priključila nova enota za 200 otrok. Kljub tej pridobitvi problem varstva otrok ni bil rešen. Zato se je kolektiv vključil v akcijo občinske ZPM za pridobivanje družin za varstvo na domu. Leta 1976 smo sprejeli v družinsko varstvo prvih pet otrok, do danes pa se jim je priključilo še 59 otrok v 10 družinah.

Leta 1980 se je zavodu pridružila enota za 224 otrok v Novosadski ulici. Zaradi razpršenosti lokacij se je zavod VVZ Kodeljevo preimenoval v VVO Otona Župančiča. Danes šteje kolektiv 130 delavcev in zajema 942 otrok iz KS Bizovik, Hrušica-Fužine, Kodeljevo in vseh treh KS Štepanjskega naselja.

Da bi tudi otrokom, ki jih ne moremo sprejeti v celodnevno vzgojno-varstveno dejavnost, nudili možnost za zdrav telesni in duševni razvoj, že vrsto let organiziramo malo šolo, 80-urni vzgojni program, predavanje za starše teh otrok, otroke vključujemo v zimovanje in kolonije, vabimo jih na praznovanje in razstave. V svojih prizadevanjih se kolektiv povezuje z delovnimi organizacijami v krajevnih skupnostih in občini.

Rast skrbi za naše otroke bo prisotna, dokler ne bomo slehernemu otroku v predšolskem obdobju lahko ponudili vsaj eno obliko organizirane dejavnosti, dokler jim ne bomo zagotovili varnega, brezskrbnega otroštva in tako njihovim staršem omogočili, da bodo na delovnih mestih dosegali boljšo kvaliteto pri delu in samoupravljanju.

Cilj je sicer še zelo oddaljen, vendar smo prepričani, da ga bomo dosegli s prizadevanjem kolektiva ter s pomočjo KS, krajanov in občinskega sisa za otroško varstvo.

Š. PETERLIN

● ŠOLSKA SKUPNOST GLASBENE ŠOLE

Spodbudni prvi koraki

Zadnji lanskoletni interni nastop učencev glasbene šole Moste-Polje v šolski dvorani na Kodeljevem je bil z več strani nekaj posebnega. Predvsem: bil je to prvi nastop, ki ga je pripravila pred kratkim ustanovljena šolska skupnost ob sodelovanju mentorjev — učiteljev seveda.

Uvodne besede je spregovorila učenka predsednica šolske skupnosti Ksenija Butenko, ki se je zahvalila za dober odziv učencev in učiteljev iz Most in Polja na povabilo šolske skupnosti k sodelovanju na nastopu pa seveda za dober obisk poslušalcev.

Izbor skladb in njihovo zaporedje v programu sta dokazovala posluh za primernost stopnje in za gradnjo od baroka do sodobne, tudi lahke domače in tuje glasbe; od otroško in razvojno prisrčnih izpovedi do muziciranja, ki bi že preneslo strokovno oceno. Pester izbor zasedb je poudarjal skupinsko poustvarjanje — od štiriročne igre na klavir prek triov, kvartetov in kvintetov različnih zasedb do otroškega pevskega zbora in godalnega orkestra.

Polna dvorana je doživela urico glasbenega užitka, ki ga je potrjevala tudi z navdušeno sprotno pohvalo. Pa še to: Komaj sem dobil »zeleno luč« za tale zapis — šolska skupnost ima tudi člana, ki skrbi za obveščanje javnosti o njenem delu.

AM

● MALI ŠOLARJI VVO OTONA ŽUPANČIČA NA OBISKU V GLASBENI ŠOLI

Zavzeti poslušalci

Predšolsko obdobje nudi najboljše možnosti za celovito oblikovanje otrokove osebnosti. V to vsekakor sodi tudi oblikovanje nagnjenja do glasbe. Z njo se otrok srečuje pravzaprav vse od rojstva ob petju in poslušanju, seznanja se z malimi inštrumenti in z njimi muzicira, preproste pa pogosto tudi sam izdeluje (ropotuljice, zvočne nize ...).

S pravimi inštrumenti se predšolski otrok srečuje le redko, ker odrasli pogosto mislimo, da je tedaj otrok še premajhen, da bi inštrumentalni glasbi znal prisluhniti in jo podoživljati. Da temu ni tako, smo lahko ugotovili ob srečanju malih šolarjev s pravimi inštrumenti. Učenci glasbene šole Moste-Polje so jim pod vodstvom učiteljice Marije Urbančič pripravili pravi mali koncert. Predstavitvi violine, viole, kontrabasa in klavirja je sledilo izvajanje skladb, ki so jih otroci podoživljali vsak po svoje, jih prepoznavali in jih spremljali s petjem.

Bili so zavzeti poslušalci. Morda se je kdo od njih navdušil za igranje enega od prikazanih instrumentov.

Š. PETERLIN

Zadnjo nedeljo preteklega leta so v neposrednem središču Most odprli novo cerkveno poslopje za župnijo Sv. družine. S posvetitvijo nadškofa dr. Alojzija Šušterja so zaključili gradnjo, ki so jo pričeli leta 1979 na mestu, kjer je prej stala manjša lesena cerkev.

● KONCERT VEVŠKEGA PIHALNEGA ORKESTRA

KVALITETNA PRIREDITEV

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

Decembra je imel vevški pihalni orkester v KD Španski borci svoj tretji lanskoletni celovečerni koncert. Pod vodstvom dirigenta Jožeta Hriberška je dobro odigral približno enourni program in nas spet opozoril, da ga moramo uvrščati med najboljše slovenske pihalne orkestre. Na koncertnem programu, ki je zdaj že kar obsežen, ima originalne skladbe, včasih pa poseže tudi po primernih priredbah.

Vevčka godba šteje več kot 60 članov, najbolj pa je razveseljivo, da se je v zadnjem času močno pomladila. Sodelovanje z glasbeno šolo, ki letos vzgaja okrog trideset pihalcev in trobilcev za potrebe godbe, je že dalo dobre rezultate. V godbo se je vključilo večje število primerno šolanih flavtistov in klarinetistov, kar je ugodno spremenilo razmerje med skupinami inštrumentov in seveda tudi zvok orkestra. Ta je zdaj bolj podoben zvoku severnoevropskih in španskih orkestrov, ki slovijo kot imenitni tovrstni ansambli. Seveda bi kazalo okrepiti in izboljšati zasedbo še na nekaterih drugih inštrumentih. To je pa že proces, ki zahteva nekaj časa in bo najbrž naloga vodstva godbe v naslednjem obdobju. Godba skrbi tudi za šolanje tolkalcev, ki jih potrebuje.

Na nedavnem zadnjem občnem zboru si je orkester zastavil nekaj kar zahtevnih nalog za naprej: dva celovečerna koncerta, osem večjih nastopov na prostem, gostovanje v Nemčiji in sodelovanje na tekmovanju v Aričah. Repertoar, ki ga imajo, bodo še utrdili in izdelali, v načrtu pa imajo tudi študij novih originalnih skladb. Skratka, vevški pihalni orkester je sredi živahnega dela in razvoja, kljub svojim osemdesetim letom vedno mlajši in zagotovo še ni dosegel svojega kvalitetnega vrha.

Nastopu ob rob pa še tole:

— poslušalec bi si na koncertu želel imeti v rokah vsaj ciklostiran program,

— oder v našem kulturnem domu nujno zahteva še nekaj dodatkov za boljšo akustiko,

— razsvetljava na koncertu je bila prav mučna za obiskovalce in najbrž tudi za godbenike.

N.J.

● KNJIŽNICA JOŽETA MAZOVCA

Novosti v glasbeni sobi

Aci Bertoncelj — klavir (Maurice Ravel: Koncert za klavir in orkester v G-duru, Bela Bartok: Koncert za klavir in orkester št. 3)
Darijan Božič: Štirinajsta
Joseph Haydn: Trio C-dur (Hoboken XV: 27) za klavir, violino in violončelo (Trio Tartini)
W. A. Mozart: Koncert za violinu i orkester br. 3 G-dur KV 216, Koncert za violinu i orkestar br. 5 A-dur KV 219 3Anne-Sophie Mutter, vl., Berliner Philharmoniker, Herbert von Karajan, dir.)
Musica Slovenica: Vladimir Lovec, Igor Štuhec, Samo Vremšak, Vilko Ukmar
Musica Slovenica: Jurij Gregorc, Janez Matičič
Zlata Ognjanović — sopran
Omiljeni skladatelji: Bach
Omiljeni skladatelji: Verdi
Samo Smerkolj — bariton, Vilma Bukovec — sopran
Antonio Vivaldi: Četiri godišnja doba, op. 8 (Zagrebški solisti, Tonko Ninić, vl.)
Zlatni zvuci trube (Tone Grčar, trobenta)
Zajčkov zvonček (madžarska ljudska pravljica)
Buldožer: Rok and roul
Kim Carnes: Mistaken Identity
Bob Dylan: Desire
Earth, Wind & Fire: Faces
Marianne Faithfull: Broken English
Neca Falk: Nervozna
Friday Night In San Francisco (Al Di Meola, John McLaughlin, Paco De Lucia)
Hair
Lačni Franz: Ikebana
Bob Marley & The Wailers: Uprising
Rolling Stones: Tattoo You
Diana Ross: Why Do Fools Fall In Love
Andrej Šifrer: Ideje izpod odeje
Sarah Vaughan: Songs Of The Beatles

VESTI IZ KULTURE

Sredi decembra 1981 se je v KD Španski borci s samostojnim koncertom predstavil mešani pevski zbor zveze društev upokojencev Ljubljana Moste-Polje pod vodstvom zborovodje Mavricija Slatnerja.

Ob tej priložnosti so prejeli nekateri najzaslužnejši posamezniki in društva moščanske zveze zlate in srebrne značke republiške zveze društev upokojencev.

V koncertnem programu so sodelovali tudi mladinski pevski zbor OŠ Vide Pregarc, ki ga vodi Ana Zupan.

Konec lanskega decembra pa so člani gledališke skupine KUD Hrušica uprizorili komedijo Novaka — Novaka Gugalnik in s svojim nastopom ponovno potrdili, da sodijo med najuspešnejše gledališke skupine naše občine. Škoda je le, da se občinstvo za zdaj še bolj v skromnem številu odziva kulturnim prireditvam v domu, ki jih je bilo od njegovega odprtja do danes že prek trideset. Vzrokov za to na tem mestu ne bi naštevali, so pa vsekakor objektivni in subjektivni. Upati je le, da se bodo Moščani ščasoma navadili na kulturne prireditve, ki se nam ponujajo tako rekoč pred nosom, saj precej let zaradi prostorskih in drugih problemov teh možnosti ni bilo!

M. Š.